

UCHWAŁA NR VI/47/2024
RADY GMINY WĄDROŻE WIELKIE

z dnia 27 listopada 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Wądroże Wielkie na lata 2024–2030.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Wądroże Wielkie na lata 2024–2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXVII/150/21 Rady Gminy Wądroże Wielkie z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie dla gminy Wądroże Wielkie na lata 2021-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wądroże Wielkie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE
NA LATA 2024 – 2030**

Spis treści		Str.
ROZDZIAŁ I. Wstęp.....		5
1	Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.....	5
2	Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	6
3	Adresaci Programu.....	14
4	Miejsce realizacji Programu.....	14
5	Realizatorzy Programu i czas realizacji.....	14
ROZDZIAŁ II. Część diagnostyczna.....		15
1	Demografia.....	15
2	Bezrobocie.....	15
3	Zjawisko przemocy domowej w Gminie Wądroże Wielkie.....	15
4	Zasoby instytucjonalne.....	18
ROZDZIAŁ III. Część programowa.....		18
1	Założenia Programowe.....	18
2	Cele, kierunki, rezultaty i wskaźniki Programu.....	19
3	Monitoring „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030”	23
4	Przewidywane efekty realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030.....	23
5	Źródła finansowania.....	23
6	Postanowienia końcowe.....	24

ROZDZIAŁ I. Wstęp

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 424 ze zm.), dalej zwana także „ustawą”. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 1-4 w/w ustawy, do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1283 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 177 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1465 z późn. zm.),

- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1939 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 2809 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 17 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568),
- 9) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 560),
- 10) uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023 r. poz. 1232 z późn. zm.).

2. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przez przemoc domową rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Ponadto, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy, osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,

- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
 - e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
 - f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
 - g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - h) małoletni,
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze „Niebieskie Karty”¹ (dalej także „NK”), nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) jest zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieska Karta”. Zakończenie procedury „Niebieska Karta” następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Wobec osób stosujących przemoc domową mogą zostać zastosowane zakazy, które mogą obejmować:

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta doznającą przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku, gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę dotkniętą przemocą domową lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Co istotne, Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- 1) zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 2) wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 3) zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową,
- 4) zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- 5) zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd, uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd, uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- 3) grzywny do 5000 złotych.

Art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej określają procedurę zapewnienia dziecku ochrony przed przemocą domową. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony na podstawie ww. przepisu, dziecku udziela się wsparcia psychologa.

Zjawisko przemocy domowej należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności

wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
3. Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
4. Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek,

uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.
6. Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci.

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;
3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy,

zapewnia o swojej miłości. Przepraszam często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doświadczająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 15 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),
- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030 skierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej,
- 2) osób stosujących przemoc domową,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- 5) przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Gmina Wądroże Wielkie

5. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Wądrożu Wielkim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim, Komendę Powiatową Policji w Jaworze, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wądrożu Wielkim, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowywania z terenu Gminy Wądroże Wielkie, ośrodki zdrowia z terenu Gminy Wądroże Wielkie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, Sąd Rejonowy w Jaworze, Prokuraturę Rejonową w Jaworze oraz organizacje pozarządowe.

ROZDZIAŁ II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. Demografia

W 2023 roku liczba mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie wynosiła 3758 osób. Z tego:

1. Podział wiekowy kobiet:

0 - 18 lat – 351

19 - 60 lat – 969

powyżej 60 lat – 531

2. Podział wiekowy mężczyzn:

0 - 18 lat - 363

19 - 65 lat - 1204

powyżej 65 lat - 340

Struktura wieku ludności Gminy Wądroże Wielkie na dzień 31.12.2023 r. przedstawia się następująco:

- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym - 714 osób

- liczba osób w wieku produkcyjnym - 2173 osoby

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym 871 osób

W 2023 r. liczba mieszkańców w Gminie Wądroże Wielkie wynosiła 3758 osób, z czego 49% stanowią kobiety, a mężczyźni 51%. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowili 19% ogółu mieszkańców, w wieku produkcyjnym 58%, natomiast poprodukcyjny wiek reprezentuje 23% mieszkańców Gminy.

2. Bezrobocie

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. stopa bezrobocia w gminie wyniosła 3%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pacy w Jaworze z terenu gminy Wądroże Wielkie wynosiła 114 osób, w tym 56% stanowiły kobiety, 44% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,5%.

3. Zjawisko przemocy w Gminie Wądroże Wielkie

Od stycznia 2021 do grudnia 2023 na terenie Gminy Wądroże Wielkie prowadzono procedurę „Niebieskie Karty” w 36 rodzinach. Wszczęcie procedury Niebieskie Karty następuje poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta A przez jednego z przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Poniższa tabela określa liczbę założonych Niebieskich Kart w latach 2021-2023 oraz kto je zakładał. W latach 2021 – 2023

funkcjonariusze Policji założyli 36 Niebieskich Kart co stanowi 100% wszystkich wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA”			
Na terenie Gminy Wądroże Wielkie			
ROK	2021	2022	2023
Oświata	0	0	0
Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	0
Policja	15	15	6
Ochrona zdrowia	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0

Wyszczególnienie		2021	2022	2023
Liczba NK A, z tego		15	11	6
Liczba NK A założonych dla dzieci		0	0	0
Liczba NK C		15	11	6
Liczba NK D		15	11	6
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście stawili się na wezwanie		15	1	6
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny		0	0	0
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa		0	0	0
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy		0	0	0
Zakończenie procedury NK A- Razem		15	11	6
w tym na skutek	ustanie przemocy	15	11	6
	Zrealizowanie indywidualnego planu	0	0	0
	Bezzasadne podejmowanie dalszych działań	0	0	0
Liczba osób umieszczonych w specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie		0	0	2
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych		15	11	6

Liczba spotkań grup roboczych	30	16	12
Liczba grup roboczych	15	11	6

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO DOZNAJĄCE PRZEMOCY W RODZINIE			
DANE GMINY WĄDROŻE WIELKIE			
PLEĆ	2021	2022	2023
KOBIETY	13	11	5
MĘŻCZYŹNI	2	0	1

Dokonując porównania danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny w Wądrożu Wielkim można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy - kobiety.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim oraz funkcjonujący w jego ramach Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata.

Z powodu występowania przemocy domowej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkim w 2021 roku udzielił pomocy finansowej 7 rodzinom, w 2022 roku - 3 rodzinom, w roku 2023 – 3 rodzinom.

Jak wynika z danych liczbowych - do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Wądrożu Wielkim wpłynęło w 2021 roku 15 Niebieskich Kart, w 2022 roku - 11 Niebieskich Kart, a w 2023 roku - 6 Niebieskich Kart.

Rodziny borykające się z problemem przemocy domowej mogą otrzymać wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym: dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy w Wądrożu Wielkim.

2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W Gminie Wądroże Wielkie bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim,
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Jaworze,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wądrożu Wielkim,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Jaworze,
- 5) Placówki oświatowe: Szkoła Podstawowa w Wądrożu Wielkim, Szkoła Podstawowa w Budziszowie Wielkim,
- 6) Ośrodki zdrowia: Wądroże Wielkie, filia Budziszów Wielki,
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze,
- 8) Sąd Rejonowy w Jaworze - kuratorzy zawodowi i społeczni,
- 9) Organizacje pozarządowe,
- 10) inne zainteresowane instytucje.

ROZDZIAŁ III.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI PROGRAMU.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy Wądroże Wielkie.

Wszystkie cele i działania zaplanowane w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji osób doznających przemocy domowej, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą domową.

Cel 1. Poprawa stanu bezpieczeństwa życia codziennego mieszkańców gminy Wądroże Wielkie poprzez inicjowanie i zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania do realizacji:

1. Pozyskanie partnerów do przygotowania i przeprowadzenia kampanii społecznych, debat, seminariów dotyczących tematyki przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przed przemocą domową.

3. Poradnictwo indywidualne i grupowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej dla osób dorosłych, młodzieży i dzieci.
4. Promowanie pozytywnych postaw wzmacniających rolę rodziny poprzez działania edukacyjne np. warsztaty kompetencji wychowawczych.
5. Opracowanie i wydanie materiałów edukacyjnych dla rodziców (np. ulotki informacyjne).
6. Badanie skali zjawiska przemocy domowej w oparciu o dane Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zakładane rezultaty:

W wyniku realizacji powyższych zadań zakłada się upowszechnianie informacji na temat przemocy domowej, zmianę postaw i zachowań społecznych wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców.

Wskaźniki realizacji celu:

1. Liczba prowadzonych kampanii i seminariów.
2. Liczba uczestników warsztatów i seminariów, debat.
3. Liczba zrealizowanych programów medialnych promujących przeciwdziałanie przemocy domowej.
4. Liczba podmiotów zaangażowanych w przygotowanie i prowadzenie warsztatów i kampanii, seminariów i debat.

Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową

Zadania do realizacji:

1. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w domu interwencji kryzysowej.
3. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.

4. Upowszechnianie informacji o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.

5. Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy domowej.

Zakładane rezultaty:

W wyniku realizacji powyższych zadań zakłada się zwiększenie wiedzy ofiar przemocy o istniejących formach pomocy oraz zapewnienie schronienia ofiarom przemocy domowej.

Wskaźniki realizacji celu:

1. Liczba osób korzystających z pobytu w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej oraz z pomocy psychologicznej, prawnej, pomocy medycznej w związku z przemocą domową.
2. Liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta”.

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Zadania do realizacji:

1. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej.
2. Kierowanie do placówek leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu.
3. Prowadzenie terapii mającej na celu powstrzymanie zachowań agresywnych.

Zakładane rezultaty:

W wyniku realizacji w/w zadań zakłada się wzmocnienie motywacji i uczestnictwa sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz wzrost świadomości konsekwencji stosowania przemocy i przyjęcia odpowiedzialności za swoje czyny wśród sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźniki realizacji celu:

1. Liczba realizacji programów edukacyjno-korekcyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz wzrost świadomości konsekwencji stosowania przemocy domowej.
2. Liczba uczestników zrealizowanych programów.

3. Liczba osób stosujących przemoc, które zostały zgłoszone do GKRPA.
4. Liczba osób stosujących przemoc, objętych działaniami służb w ramach procedury Niebieska Karta.

Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Zadania do realizacji:

1. Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się pomocą rodzinom doświadczającym przemocy domowej.
2. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty” oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
3. Przeprowadzanie szkoleń, seminariów, konferencji dla pracowników instytucji pomocowych zajmujących się działaniami profilaktycznymi dla osób doświadczających przemocy domowej.

Zakładane rezultaty:

W wyniku realizacji wyżej wymienionych zadań zakłada się poprawę współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami uczestniczącymi w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 oraz zwiększenie wiedzy i umiejętności pracowników instytucji i organizacji uczestniczących w Programie, w tym przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej i grup diagnostyczno- pomocowych.

Wskaźniki realizacji celu:

1. Liczba zrealizowanych szkoleń.
2. Liczba uczestników szkoleń.

3. MONITORING „GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE NA LATA 2024 – 2030”.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030 będzie polegał na gromadzeniu corocznie i analizowaniu informacji uzyskanych przez realizatorów powyższego programu, w szczególności danych zebranych przez Zespół Interdyscyplinarny. Obszarami podlegającym monitorowaniu będą wyznaczone do realizacji zadania. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w pierwszym kwartale każdego kolejnego roku obowiązywania programu.

4. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI „GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE NA LATA 2024 – 2030”.

W wyniku realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 – 2030 przewiduje się:

1. Zmianę postaw mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie wobec zjawiska przemocy domowej.
2. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy domowej.
3. Wypromowanie modelu rodziny wolnej od przemocy domowej.
4. Zwiększenie poziomu edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy domowej.
5. Zwiększenie współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Wądroże Wielkie na lata 2024 - 2030 odbywać się będzie ze środków budżetu gminy Wądroże Wielkie zaplanowanych na dany rok, przeznaczonych na pomoc społeczną. Ponadto Program finansowany będzie z dotacji

uzyskanych z budżetu państwa, środków pozabudżetowych, pozyskanych jako dotacje oraz środków z innych programów realizujących zadania i prowadzących działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz ochroną przed przemocą domową.

6. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program stanowi podstawę do podejmowania działań w różnych formach, które mają na celu realizację zadań ujętych w Programie oraz pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł.

Realizacja zadań Programu może wymagać zawierania porozumień pomiędzy podmiotami na terenie gminy (np. z administracją państwową, samorządową, podmiotami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi).

Uwagi, wnioski i propozycje dotyczące bieżącej realizacji programu mogą być zgłaszane do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie Gminy obowiązuje Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025, przyjęty uchwałą nr XXVII/150/21 Rady Gminy Wądroże Wielkie z dnia 29.03.2021 r.

W związku z nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), wymagane jest przyjęcie przez Radę Gminy Wądroże Wielkie programu stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały. Program ten stanowi narzędzie do przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc domową.

Program zawiera charakterystykę przemocy domowej jako zjawiska społecznego, wykaz celów, zadań i kierunków programu, jego adresatów oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Podstawę programu stanowi diagnoza problemu przemocy i jego rozmiarów na terenie Gminy Wądroże Wielkie.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran